

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn, Stenbocki maja

..... 2024

Päevakorrapunkt nr ...

Eesti seisukohad ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus äritehingutes esinevate hilinevad maksete tõkestamise kohta (COM/2023/533 final/2)

1. Kiita heaks järgnevad justiitsministri esitatud seisukohad ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus äritehingutes esinevate hilinevad maksete tõkestamise kohta (COM/2023/533 final/2):

1.1. Eesti toetab määruse ettepaneku eesmärki võidelda hilinevad maksetega ettevõtjatevahelistes ning avaliku sektori hankija ja ettevõtja vahelistes tehingutes, kuid Eesti ei toeta eesmärgi saavutamisel ettepanekus väljapakutud meetmeid. Samuti ei toeta Eesti eesmärgi saavutamisel õigusakti valikuna Euroopa Liidu määrust, kuivõrd määrus ei jäta, lähtuvalt Euroopa Liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest ja määruse otsekohalduvast mõjust, ettepanekus sätestatud võla- ja menetlusõigust puudutavate meetmete rakendamisel vajalikku paindlikkust;

1.2. Eesti peab oluliseks, et Euroopa Liidu tasandil kavandatavad meetmed sobituksid Eesti siseriiklikku materiaal- ja menetlusõiguse süsteemi ning austaksid Eesti menetlusautonoomiat:

1.2.1. Eesti peab oluliseks, et Euroopa Liidu tasandil kavandatavad meetmed austaksid lepinguvabaduse põhimõtet ehk lepingupooltele peab äritehingutes ka edaspidi säilima vajadustele vastava võlasuhte kujundamise vabadus. Seetõttu ei toeta Eesti määrusega absoluutse 30-päevase maksetähtaja ülempiiri kehtestamist. Eesti hinnangul eksisteerib legitiimseid põhjuseid, miks lepingupooled võivad soovida kokku leppida pikemas maksetähtajas;

1.2.2. Eesti ei toeta seda, et määrusega kehtestatakse absoluutseid ajalisi piiranguid olukordades, kus siseriiklik õigus näeb ette kohustuse ostetud asja või töövõtulepingu alusel tehtud töö ülevaatamiseks (nn heakskiitmis- või kontrollimenetlus). Selline piirang ei võimalda arvesse võtta lepingupoolte vajadusi või muid olulisi asjaolusid;

1.2.3. Eesti ei toeta kavandatava viiviseregulatsiooni kehtestamist, sest selliselt sekkutakse põhjendamatult lepinguvabaduse põhimõttesse ja välistatakse määruse kohaldamisalasse jäävates tehingutes õigus leppida kokku kõrgemas sanktsioonilise iseloomuga viivisemääras. Samuti ei toeta Eesti võlausaldaja viivise või võlgade sissenõudmiskulude hüvitise nõudeõigusest loobumise keelamist, sest selliselt sekkutakse põhjendamatult lepinguvabaduse põhimõttesse ja sätestatakse ebaproportsionaalne piirang kompromissi korras tehtavate kokkulepete sisule;

1.2.4. Eesti ei toeta täitedokumendi defineerimist eelnõus, kuivõrd täitemenetlust ei ole EL-i tasandil ühtlustatud ning see toimub täitmislükmesriigis selle liikmesriigi täitemenetlusõiguse järgi. Eesti leiab, et määrusega täitedokumendi termini sätestamisel sekkutakse põhjendamatult Eesti menetlusautonoomiasse, asudes reguleerima täitemenetlusõiguse valdkonda. Eraõigusliku lepingu või arve lugemine täitedokumendiks oleks vastuolus Eesti täitemenetlusõiguses kehtiva formaliseerituse printsiibiga. Samuti ei toeta Eesti ettevõtjate esindamisega seotud organisatsioonidele kohtusse või pädevate haldusorganite poole pöördumise õiguse andmist ega tsiviilkohtumenetluses vaidlustamata nõuete sissenõudmismenetlusele 90-kalendripäevase menetlusaja nõude kehtestamist;

1.3. Eesti ei toeta määruse ettepanekus väljapakutud kujul regulatsiooni kehtestamist, mille kohaselt peab töövõtja ehitustööde hankelepingute puhul esitama hankijale enne maksetaotluse esitamist või hiljemalt selle esitamise ajal tõendid selle kohta, et töövõtja on oma otsestele alltöövõtjatele tasunud määruses sätestatud tähtaegade jooksul ja tingimustel. Eesti leiab, et sellisel kujul tõstaks meede põhjendamatult nii ettevõtjate kui ka hankijate halduskoormust, tekitaks täiendavaid kulusid ja asetab ettevõtjale ebamõistliku rahalise koormuse tasuta oma otsestele alltöövõtjatele alati enne seda, kui hankija tasub ettevõtjale lepingujärgse tasu;

1.4. Eesti ei toeta määruse ettepanekus väljapakutud kujul täitevasutuste regulatsiooni kehtestamist selleks, et tagada määruse täitmine. Eesti ei poolda seda, et avalik-õiguslikud täitevasutused hakkaksid monitoorima eraõiguslikke lepingulisi suhteid ja teeksid nende suhtes sisulisi otsuseid, asudes seeläbi täitma õigusmõistmise funktsiooni. Selline korraldus tooks riigile kaasa põhjendamatult täiendava halduskoormuse, arvestades määrusega hõlmatud tehingute väga suurt hulka. Eesti ei toeta regulatsiooni ka seetõttu, et meede tekitab olukorra, kus halduskohtud peaksid hakkama otsustama eraõiguslike õiguste ja kohustuste sisu üle halduskaebemenetluse korras. Selliselt sekkutakse Eesti menetlusautonoomiasse, tuues kaasa õigusliku ebaselguse olukorras, kus eraõigussuhetest tulenevad muud vaidlused lahendatakse jätkuvalt tsiviilkohtumenetluses;

1.5. Lähtuvalt õiguskindluse põhimõttest ei toeta Eesti ettepanekus esitatud kujul määruse sätete kohaldamist pärast määruse kohaldamise kuupäeva tehtavate äritehingute suhtes, kui nende aluseks olev leping on sõlmitud enne seda kuupäeva.

2. Eesti esindajatel väljendada Euroopa Liidu nõukogu erinevatel tasanditel ülaltoodud seisukohti.

3. Justiitsministeeriumil teha punktis 1 nimetatud seisukohad teatavaks huvirühmadele, kes olid kaasatud seisukohtade kujundamisesse. Riigisekretäril esitada punktis 1 nimetatud määruse eelnõu Riigikogu juhatusele ja Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmetele ning Eestist nimetatud Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee liikmetele ning teha teatavaks Vabariigi Valitsuse seisukohad nende kohta.

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär